

הכנסת העשרים וחמש

יוזם : חבר הכנסת יצחק פינדרוס

פ/25/6516

הצעת חוק התגמולים לנפגעי פעולות איבה (תיקון – הארכת מועד לתביעת גמלה והתקופה שבעדה תשולם), התשפ"ו–2026

1. תיקון סעיף 15 בחוק התגמולים לנפגעי פעולות איבה, התש"ל–1970¹ (להלן – החוק העיקרי), בסעיף 15, האמור בו יסומן "א" ואחריו יבוא :
- "(ב) על אף האמור בסעיף 296 לחוק הביטוח, הוגשה תביעה לתגמול בחלוף 12 חודשים מהיום שבו נוצרה עילת התביעה ופקיד תביעות סבר כי התקיימה נסיבה מהנסיבות המפורטות בסעיפים 8 עד 11 לחוק ההתיישנות, התש"ח–1958², ישולם התגמול בעד התקופה שמהיום שבו נוצרה עילת התביעה."
2. תחולה הוראות סעיף 15(ב) לחוק העיקרי כנוסחו בחוק זה, יחולו גם על תביעות שבמועד פרסומו של חוק זה טרם ניתן בהן פסק דין חלוט.

דברי הסבר

בפסק דין שניתן בבית הדין הארצי לעבודה בעב"ל 15047-12-23 כהן נ' המוסד לביטוח לאומי (ניתן ביום 12 בינואר 2025), נקבע כי לא ניתן להחיל את החריגים הקבועים בחוק ההתיישנות, התש"ח–1958 (להלן – חוק ההתיישנות), על סעיף 296 לחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה–1995 (להלן – חוק הביטוח הלאומי).

בית הדין קבע כי סעיף 296 לחוק הביטוח הלאומי מהווה הסדר שלם ועצמאי בקשר לתקופה בעדה תשולם גמלה, ועניינו בזכות המהותית לתשלום הגמלה. לפיכך, לא ניתן להרכיב עליו את הוראות חוק ההתיישנות שעניינן האפשרות הדיונית לממש זכאות.

משמעות פסק הדין היא שגם במקרים בהם נמנע מהתובע להגיש את תביעתו במועד מסיבות מוצדקות – לא ניתן לחרוג מהגבלה של 12 חודשים הקבועה בסעיף 296 לחוק הביטוח הלאומי.

¹ ס"ח התש"ל, עמ' 126.

² ס"ח התש"ח, עמ' 112.

יצוין כי עד לפסיקה זו, נהג המוסד לביטוח לאומי לשלם במקרים המתאימים גמלאות לתקופה העולה על 12 חודשים, תוך שהוא מתחשב בחריגים הקבועים בחוק ההתיישנות. התיקון המוצע נועד להחריג את נפגעי פעולות איבה מההלכה שנפסקה ולאפשר להם ליהנות מהחריגים הקבועים בחוק ההתיישנות, בשל הנסיבות המיוחדות של פגיעות איבה והקשיים הייחודיים העומדים בפני נפגעי פעולות איבה בהגשת תביעותיהם במועד, בפרט לאחר אירועי כ"ב בתשרי התשפ"ד (7 באוקטובר 2023).

התיקון גם נועד לחדד את ההבדל המהותי בין חוק הביטוח הלאומי, שהוא חוק סוציאלי שתכליתו להבטיח קיום בסיסי בכבוד או שמירה על רמת חיים קודמת, לבין חוק התגמולים לנפגעי פעולות איבה, התש"ל-1970, שמבטא את החובה המוסרית של המדינה כלפי נפגעי פעולות איבה, ומשכך ראוי להחיל עליו חלק מהחריגים המקובלים בדיני ההתיישנות הכלליים. הצעת חוק זהה הונחה על שולחן הכנסת העשרים וחמש על ידי חבר הכנסת יצחק פינדרוס (פ/5509/25; הוסרה מסדר היום ביום כ"א בתמוז התשפ"ה (17 ביולי 2025)).

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
ט"ו בשבט התשפ"ו (02.02.2026)